

Részletés ered...
1. oszt. 1. Her...
Haggibbor. 3...
helytől Mauth...
ütötte el. A...
löltek el. Férfi...
Haggibbor. 2...
Heller Hag...
menklar Hag...
CAC. Ifjúsági...
2. Heller Hag...
gyes. 1. Főlop

Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda:
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10.

Telefon:
Szerk. és kiadóhivatal
9-77

Zs. N. Sz. — — — 2-28

Egyes szám ára pályá-
udvaron és vidéken 5 lej
Bukarestben is 5 lej

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában

Egész évre — — 1150
Félévre — — — 600
Negyedévre — — 320
Egy hónapra — — 110

★

Csehszlovákiában

Egy hónapra Ck 40—
Egyes szám — — 3—

1927 március 23 Szerda

Cluj-Kolozsvár ★ X évfolyam ★ 67 szám

5687 Véadar 19

Felkészülnek a liberálisok

A liberális kormány minden ellenzéki per-
gőtüz ellenére kitartott posztján a legutolsó
percig és csak akkor adta át a kormány rud-
ját Averescu generálisnak, amikor a négy esz-
tendő parlamentari ciklus utolsó napja is leper-
gett. A négy esztendő eltelt és Bratianu Jo-
nelt Averescu tábornok váltotta fel a minisz-
terelnöki székben, de a liberális párt bizonyos
mértékű optimizmussal vonult vissza az ellen-
zéki fedezék mögé, azzal az előre elhatáro-
zott szándékkal, hogy az első alkalmas pillan-
atban újra visszaveszi a hatalmat a nép-
párttól.

A Bratianu-dinasztia liberális pártja határozott
pozícióelőnyben volt és van még ma is bizonyos
mértékig a többi pártokkal szemben. Eltekintve
attól, hogy a négyesztendő liberális uralom leg-
alább is egy időre a Banca Romaneasca tette
meg az ország vérkeringésének központjává, a
liberális törvények gondoskodtak arról, hogy a
törvényhozó és a végrehajtó hatalom legfontosabb
szerveit liberális politikusokkal töltsék
be. A legfőbb közigazgatási tanács, a legfőbb
törvényhozó testület, a közoktatásügyi minisz-
terium permanens bizottsága, a CFR felügyelő-
bizottsága liberális kezekben maradt a kor-
mányváltás után is. Ami azonban még ennél
is többet jelentett, Lepadatu pénzügyminisz-
ter személyében a liberális pénzügyi és gazda-
sági politikának egyik reprezentánsát ültette
be a maga „bizalmi embereként” az Averescu
kormány pénzügyminiszteri székébe.

Az Averescu-kormány természetesen igyeke-
zett megszabadulni ennek a liberális gyámko-
dásnak a nyűgétől és fokról-fokra sikerült is
neki ez a törekvése. Előbb a liberális Oromula
helyett Burileanu személyében a maga emberét
ültette be a Banca Nationala kormányzó székébe,
később Jonescu közlekedésügyi államtitkár ki-
nevezésével teljesen új igazgatóságot állított a
CFR élére, természetesen ugyancsak a maga
embereiből, a közelmúlt napokban pedig ki-
buktatta Lepadatu a pénzügyminiszteri szék-
ből és ezzel az aktuálisan a liberálisok elvesztet-
ték utolsó fontos pozíciójukat az állami élet
közvetlen adminisztrálásában.

Nagyon természetes, hogy a liberálisok nem
nézték és nem nézik tétlenül a kormánynak
emancipálódását és nem közömbös előttük az a
vesztés, amely lépéssel értéküket elvesztik.

Mindaddig, míg a liberális párt a jelenlegi
kormányban biztosítottnak látta pozícióját, a
kényelmes ellenzéki szerepet vállalta magára.
Mihelyt azonban látta, hogy potenciális előnye
kicsuszik a lába alól, nyomban serény munká-
hoz kezdett és ma már a liberális párt a leg-
tevékenyebb ellenzéki csoport. A párt vezető-
sége Bukarestben egyik konferenciát a másik
után rendezte meg, amelyekkel az volt a célja,
hogy a párt számára új intellektuál-rétegeket
hódítson meg. Ezenkívül újra közlekedési tár-
gyalásokat kezdett egyrészt a nemzeti paraszt-
párttal, amely tárgyalások azonban meghiusul-
tak, másrészt a Lupu-féle parasztpárttal, ame-
lyek, úgy látszik, eredménnyel kecsegtetnek.

Az újabb tárgyalási manővereknek pozitív
eredménye egyelőre az lett, hogy Bogdan Duica
vezetésével több kolozsvári egyetemi tanár be-
lépett a liberális pártba. A liberálisok azonban
nem állanak meg ennél az eredménynél. Ország-
sok szervező kampányba kezdenek, amelynek
legérdekesebb része, hogy ebbe a szervező kam-
panyba be akarják kapcsolni a kisebbségeket.
Ennek az akciónak volt első stációja Tatarescu-
nak a kisebbségi kérdéssel elmondott interpel-
lációja. Ezt az interpellációt a konferenciáknak
egész sora fogja követni, amelyeket a liberális
párt fog rendezni a kisebbségi kérdéssel Erdély

nagyobb városaiban. Ezekon a konferenciákon
a liberális párt be fogja jelenteni azt is, hogy
még a tavasz folyamán Bukarestben ország-
os anketot fog egybehívni a kisebbségi kérdés-
ben, hogy ezen az anketon véglegesen rendez-
zék a kisebbségi ügyet.

A liberálisok tehát felkészülnek és akciójuk-
hoz, amint látszik, elsősorban a kisebbségek
szimpátiáját igyekeznek megnyerni. Kérdés
azonban, hogy a liberális uralom négyesztendő
tanulmányainak hatása alatt fog-e sikerülni ezt a
szimpátiát felkelteni?

Október 26-ig senkit sem fognak a lakásából kitenni

Az új törvény alapján április 23-ig lehet a lakbéréket letétbe helyezni. Még nincs megállapodás a lakbér felemelése kvótájának kérdésében. Összre halasztotta a minisztertanács a sajtótörvény reformját

(Bucuresti-Bukarest, március 22. Az Uj Kelet tudósítójától). Ma délben minisztertanács volt, amely a parlament jelenlegi ülészakának munkaprogramjával foglalkozott. Elhatározták, hogy a sajtótörvény reformját össze halasztják, mert a javaslat megvitatása hosszabb időt venne igénybe és más sürgősebb javaslatok várnak elintézésre. A minisztertanács jóváhagyta a középiskolai reformról szóló törvényjavaslatot, amely a jövő héten a szenátus elé kerül. Ugyancsak ebben az ülészakban nyerne meg elintézését Garoflid agrárjavaslatai, valamint a köztisztviselők fizetések egységesítéséről szóló törvényjavaslatok.

A minisztertanács végül a lakbérleti törvényjavaslatot foglalkozott, azonban ma sem fejezte be annak végleges megszövegezését, mert még nem jutottak megegyezésre a lakbéremelés kvótája tekintetében. Annyi bizonyos, hogy a megállapítandó kvóta az 1916. évi bérösszeg 14-szerese és 25-szöröse között lesz. A tanácskozást esütörtökön folytatják és akkor minden valószínűség szerint végleg elkészül a törvényjavaslat. Cudalbu igazságügyminiszter kijelentette az újságíróknak, hogy a meghosszabbított lakbérletek után járó házbért nem szükséges most letétbe helyezni, mert az új törvény ki fogja mondani, hogy a lakbérlet április 23-ig törvényesen letétbe helyezhető.

A lakbérleti törvény kérdéses publikálása miatt Mirto parasztpárti képviselő a kamara mai ülésén interpellációt intézett az igazságügyminiszterhez. Felszólította a minisztert, mondja meg nyíltan, hogy Szent György-napján, vagyis április 23-án lesz-e evakuálás, vagy pedig az összes lakók bérszerződéséi meghosszabbítását nyerne-e? Kérdezi továbbá, hogy az új lakbérleti törvényjavaslat megállapít-e új lakbérterminusokat is?

Cudalbu igazságügyminiszter válaszában kifejté, hogy a törvényjavaslat meg fogja állapítani, hogy a fizetendő házbér a törvény kihirdetésétől egészen április 23-ig letétbe helyezhető. Egyelőre kijelentheti, hogy mindazon lakókatételek között, amelyek ma meghosszabbított bér szerződés alapján laknak, egyetlenegy sem lesz kénytelen október 26 előtt lakását elhagyni.

A kantoniak megkezdték rémuralmukat Sanghajban

Ujabb nemzetközi csapatok szállottak partra a nemzetközi negyedek védelmére. A visszavonuló északkeleti csapatok fosztogattak

London, március 22. Tegnap már jelentettük, hogy a győzelmesen előnyomuló kantoni csapatok bevonultak Sanghaj kínai negyedeibe. A kantoni csapatok elől menekülő északkeleti csapatok visszavonulásukban a nemzetközi területen, de különösképpen a francia koncessziós területen fosztogatni kezdtek, ami ellen az angol csapatok fegyveresen léptek fel. Az összecsapásnál egy tiszt és három katona megsebesült. A francia negyedben állandóan gránátok esapódnak le.

A nemzetközi negyedben élő kínai munkások, mint már tegnap jelentettük, sztrájkba léptek s véres összeütközésbe kerültek a rendőrséggel. A sztrájk ma tovább terjedt: a vasutasok is megtagadták a szolgálatot. A kínai negyedbe bevonult kantoni csapatok állandó harc zajban készülődnek az európai negyedek megtámadására. A készülő eseményekre való tekintettel tegnap 1500 japán és 1500 amerikai tengerészkatona szállott partra Sanghajban. A nemzetközi negyed közsegátadásának óhajára czenfelül a Sanghaj előtt horgonyozó hadihajók holland, olasz, francia és spanyol katonákat is kihajóztak. A helyzet még zavaros s így pontos képet nem lehet kapni az eseményekről. Egyedül megállapítható tény csak az, hogy a kantoniak ezideig nem támadták meg az európai negyedet. A várossal minden szárazföldi összeköttetés megszakadt.

Washington, március 22. A Sanghajban partraszállított amerikai katonaságot utasították, hogy vegyen részt a koncessziós terület védelmében. A Fehérházban hangsúlyozták, hogy a védelmi akciónak semmi politikai jellege nincs, mert Amerika Kína ügyeibe nem akar beavatkozni. A legújabb jelentések szerint a kantoni csapatok előőrszei fellobogóztak utcákon keresztül vonultak be Sanghaj kínai negyedeibe.

London, március 22. A kantoni csapatok Sanghajba való bevonulásával a kínai negyedekben valószínű rémuralom kezdődött el. Az utcákon állandóan fegyverek ropognak és szüntelenül harcok dühnek. A nemzetközi és francia településeken egyelőre nyugalom uralkodik.

— A magyar parlament megkezdte az ezévi költségvetés tárgyalását. Budapestről jelentik: A magyar képviselőház ma megkezdte 1927—1928. évi költségvetés tárgyalását. Temesváry előadó ismertette a költségvetés egyes részleteit, kiemelve, hogy az eddig elért gazdasági eredmények nemcsak az országban, hanem a külföldön is nagy bizalmat szereztek s bebizonyították, hogy az elmúlt nemzetgyűlés helyes utat jelölt meg a gazdasági káoszról való kivezetésre. A képviselőház már abban a helyzetben van, hogy az ország terheit enyhítse és mérsékelje. Sok év kellett volna — mondotta az előadó — hogy elérjük azokat az eredményeket, amelyeket így elértünk, ha csupán külföldi kölcsönrel akartuk volna államháztartásunkat rendbehozni s nem állítottuk volna be a szánálási programba az állami bevételeket. Az előadó beszéde végén a beruházási programot ismertette.

ÉSEK

staggabb betű-
50 lej. Állást-
dírtetések díja
gy továbbitunk
részi hírek díja
lej.

osban elsőrendű
féti kosztot a do-
házhoz szállítva,
áron. Ugyanott
ratu butorozott
ló, esetleg teljes
Cim a kiadóban,
2495

akötők figyelme-
néfélé kötetanyag
ban beszerezhető
otaj Merkur"-ban
ár. Vidékre is kül-
3488

ne izraelita ma-
iselő megfelelő
Levelek „43 éves”
kiadóhivatalba,
2497

öt a legmaga-
pi aron vásárola

câmul

u és evőszék-
Cluj, Str. Jorga
11-a.

n, angol, francia,
magyar fordítások.
(cégeknek hónap-
vények, periratok,
nyos, műszaki, köz-
si, irodalmi cikkek
solások, sokszoro-
Dr. Mandel, Strada
Kötő-u.) 3. Tele-

esti

PASSZIVÁK

100.000.000	
24.417.218	93
2.291.364	97
455.287	25
107.740.033	93
114.805.041	60
986.900.780	05
27.900.855	59
9.875.683	31
16.898.020	55

1451.293.286 18

495.000

Zsidó városnevek Amerikában

Tudott dolog, hogy Amerikában rengeteg város és község viseli európai városok és községek, valamint nagy személyiségek nevét. Bertram Jonas, ismert amerikai kutató most érdekes tanulmányt tett közzé a newyorki „Tog“-ban arról, hogy az Egyesült-Államokban tizenöt várost és kerületet zsidó nagyságokról neveztek el, akik vezetőserepet vittek az északamerikai közéletben. Ezeket kívül azonban más zsidó helységnevek is vannak, amelyek eredetét ma már nem lehet megállapítani. Vannak azután olyan városok, amelyek neve nem emlékeztet ugyan zsidókra, de zsidók alapították és ezért valamilyen formában megőrizték az alapítók emlékét. Különösen a texasi városok és kerületek jórészt emlékeztet zsidókra, így például az ottani *Castro* nevű járást Henry Castro franciaországi származású zsidóról nevezték el, aki Texas délnyugati részének telepítésében uttörő volt. Castro 1842-ben vándorolt ki oda és összekötésbe lépett Sam Houston akkori köztársasági elnökkel, aki azután Texas franciaországi konzuljává nevezte ki. Egy másik texasi kerületet David Kaufmannról neveztek el, aki ennek az államnak kiváló politikusa volt és ő volt az első, aki Texast képviselte az északamerikai kongresszuson. A róla elnevezett kerületen kívül van még Texasban egy Kaufmann nevű város is. Waco városát Jacob Cordova híres zsidó bányamérnök alapította, aki az 1845. évi mexikói háború alatt, amelyet Észak vívott Dél ellen a néger felszabadításáért, kiváló közgazdasági tényezővé lépett elő.

Florida államban a Léwy-kerület David Léwy-Yulee nevét örökölte meg, aki ennek az államnak az Uniohoz való csatlakozását vitte keresztül. A Yulee nevet akkor vette fel, amikor keresztény nő lett a felesége, de ez a név nem egyéb, mint eredeti nevének amerikaias elferdítése. Ugyancsak róla nevezték el Nassau kerület Yulee nevű városát. Yulee volt egyébként Florida első kongresszusi képviselője Washingtonban és 1851-ben ő volt az amerikai szenátus első zsidó tagja.

Georgia állam legnagyobb kerületét Emanuelnek hívják David Emanuelról, az állam hatodik kormányzójáról. Emanuel volt az első zsidó Amerikában, akit kormányzóvá választottak. Azelőtt az Emanuel-kerület hivatalos angol elnevezése „The State of Emanuel“ volt. A forradalom alatt Emanuel vezetőférfia volt Georgiának.

Pennsylvania állam központi kerületében fekszik Aaronsburg városa, amelyet Aaron Levy alapított 1786-ban, míg Frankstown a hazafiaságáról híres Franke amerikai zsidó pioníresád emlékét őrzi.

Newyork államban két város van, amely zsidó elnevezésű, mindkettő magához a metropolishoz lett csatolva: Belmont Park, amely Long Island szigetén terül el, a nevét August Belmontról kapta. Belmont a polgárháború előtt vezetőtagja volt az amerikai diplomáciának és konzul is volt Ausztriában. A másik Newyorkkal összekapcsolt város Hartsdale a Westchester kerületben, amely Emanuel B. Hart ismert filantróp és demokrata politikus nevét viseli.

Arizonában, a híres Seligman testvérek egyikéről, Joseph Seligman nagykereskedőről és bankárjáról neveztek el várost. Solomonville városa Edward Solomon aranyásóról kapta nevét. Az arizonai Ehrenburgot 1873-ban alapította Hermann Ehrenburg, akiről most akarják kétségbe vonni, hogy zsidó lett volna.

Idaho állam Alexander nevű városát, az állam egykori kormányzójáról, Moses Alexander-ról nevezték el.

San-Francisco, ahol az emlékezetes föld-rengés pusztított, Washington Bartlettől kapta nevét, aki egy charlestoni Rodriguez nevű zsidónak volt a fia. Bartlett volt 1849-ben San-Francisco polgármestere és 40 év múlva Kalifornia kormányzója lett. A texasi eredetű Henry Castro Kaliforniában is alapított várost, amelyet Castroville-nak hívnak.

Missisipi államban Leopold Marks zsidó emberbarát tiszteletére nevezték el Marks városát. Saddler városa Illionis államban Morris B. Saddlerről kapta nevét, akit 1890-ben pol-

gármesterré választottak. A déli államok legkiválóbb zsidó polgára a XIX. század elejéig Judah Tauro volt, akinek halála után New-Orleans lakossága monumentális emlékművet készített tiszteletére. A hozzá hasonló ortodox zsidók azonban kivitték, hogy az emlékművet ne állítsák fel és várost, vagy kerületet se nevezzenek el róla, mert az nem egyeztethető össze Tauro vallásos szellemével. Nemzsidó hívei azonban annyit mégis megtettek, hogy

Sikkasztással vádolnak egy kolozsvári ügyvédet

A Friedmann-csödtömeg első gondnokát azzal vádolják, hogy alacsonyabb kamatlábbal számolta el az inkasszált pénzeket, mint ahogy gyümölcsöztette

(Cluj-Kolozsvár, március 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári törvényszék IV. sz. Crucin-tanácsa egy rendkívül érdekes és egyben igen komplikált bünper tárgyalását kezdte meg. Egy kolozsvári ügyvéd ült a vádlottak padján, akit azzal vádolnak meg az ügyészség, hogy egy csödtömegben általa inkasszált összeget kamatoztatott és a kamatokból befolyt összeg nagyrészt elsikkasztotta.

A Friedmann-malom leégésének következményei

A tárgyalás megkezdése után felolvassák a vádiratot, amely szerint dr. V. A. kolozsvári ügyvéd, akit a törvényszék a Friedmann Mór malomtulajdonos csödtömegének végrehajtó gondnokává nevezett ki, az általa beinkasszált 3 millió 300 ezer lejt kitevő összeget nem deponálta a pénzügyigazgatóságnál, hanem elhelyezte kamatra különböző kolozsvári pénzintézeteknél. Midőn azután a bíróság felszólította, hogy a behajtott összegeket helyezze letétbe, az összeget 6 százalékos kamattal számolta el, míg

az ügyészségi vizsgálat megállapította, hogy dr. V. A. 14 százalékos kamatot kapott a pénzintézetektől a letétbe helyezett összegek után és a 8 százalékos kamatdifferenciának megfelelő összeget csak a feljelentés után számolta el.

A bünper előzményei még 1924. évre nyulnak vissza. Ez év nyarán tűz ütött ki a Friedmann Mór Vasut-utca 6. szám alatt lévő műmalmában, mely egyike volt Kolozsvár legvirágzóbb ipari vállalkozásainak. A tűz csaknem az egész gyártelepet elhamvasztotta és Friedmann 1924 októberében fizetéseketelenséget jelentett be. A kényszerügyi eljárás megindult és végrehajtó gondnokul dr. V. A.-t nevezték ki, aki a négymilliósi biztosítási összegből hárommillió 300 ezer lejt behajtott.

A kamatláb feltűnően alacsony

Dr. V. A. engedélyt kért arra, hogy az összeget a Banca Centralanál 30 százalékos kamattal fejében gyümölcsöztesse. Időközben a csödtömeg vagyonszelvényévé dr. Adonis Popov kolozsvári ügyvédet nevezték ki, aki érdeklődni kezdett a V. A. dr. által inkasszált és elhelyezett összegek sorsáról. Decusara csödtörvényre végül az elmúlt év áprilisában V. A. dr. letétbe helyezte a hárommillió 300 ezer lejt és annak behajtásától számított 6 százalékos kamatait.

A kamatláb feltűnően alacsony volta érthetően meglepte a vagyonszelvényeseket és a hitelezőket egyaránt, akik joggal remélték, hogy a kihelyezett összeg a mai gazdasági viszonyoknak megfelelő kamatozás mellett tetemesen gyarapodni fog és inkább fogja fedeztetni követeleiket. Az Erdélyben akkor érvényben volt magyar törvények szerint azonban üzleti titok megsértése nélkül nem áll módjukban a valóban feltűnően kedvezőtlen kamatláb valódiságáról meggyőződni. Időközben azonban megjött az ügyészség egységesítéséről szóló törvény, amelynek alapján Friedmann Mór bünvári feljelentést tett dr. V. A. ellen.

A vizsgálat igazolja a vádak

A feljelentés értelmében dr. Bosie főügyész, Popov zárgondnok megjelentek a Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank helyiségében. A betéti folyószámla adatai meggyőzték a vizsgálóbizottságot arról, hogy dr. V. A. az elszámolt hatszázalékos kamattal mellett még egy külön kezelt 8 százalékos kamatozást is élvezett az elhelyezett összeg után, amelynek megfelelő 24.464 lejről azonban a törvényekkel ellentétben, elmulasztott

Toro városát róla nevezték el, amelyet azért ferdítettek el, hogy összeütközésbe ne kerüljenek az ortodox zsidókkal.

Kentucky államban Emanuel városa, Louisiana államban Kaplan, New Mexikóban Levy, Arizonában Feldman, Dél-Karolinában Levys, Illionisban Edelstein és Arkanzasban Goldmann nevű városok emlékeztetnek zsidókra, de arról, hogy kinek a nevét viselik, nem sikerült semmit sem megtudni.

elszámolni. A vizsgálat alapján azután megindult az eljárás s így került az ügy ma dél előtt a kolozsvári törvényszék elé.

A mai tárgyalás

A vádirat felolvasása után dr. V. A. adta elő védekezését. Az ügyvéd szerint ő mint „incasator“ a csödtörvény 24. paragrafusában nem volt kötelezve arra, hogy a beinkasszált összegeket adminisztrálja.

Elnök: Hogy lehet az, hogy Ön hatszázalékos kamattal számolta el az összeget, midőn az ügyészség megállapítása szerint 14 százalékos kamatot kapott?

Vádlott: A Takarékpénztár és Hitelbanknál csupán egymillió 500 ezer lejt helyeztem el. A nyolcszázalékos kamattal megfelelő 24 ezer lejt az összeg deponálásánál elkerülte figyelmemet. Utólag azonban ezt is letétbe helyeztem a kolozsvári pénzügyigazgatóságnál.

Elnök: Hogy kerülhette el a figyelmet, ha Ön saját bevallása szerint több ízben tárgyalt a bank igazgatójával, hogy a kamatot tizenkét százalékról tizennégyre emelje fel?

Vádlott: Miután a nyolcszázalék a betétkönyvben külön volt nyilvántartva, így kerülhette el figyelmemet.

Elnök: Miért volt a nyolc százalékos külön nyilvántartva?

A vádlott erre a kérdésre nem adott pontos feleletet. Az aktából a törvényszék elnöke megállapította, hogy 1926 szeptember 5-ikén tette meg Friedmann a feljelentést és szeptember 10-ikén fizette be dr. V. A. az inkriminált 24 ezer lejt. Erre vonatkozólag az ügyvéd azt állítja, hogy neki nem volt tudomása sem a feljelentésről, sem a banknál tartott vizsgálatról.

„Ne szolgálja a jidan érdekeit!“

Ezután Popov Adonis tanut, a csödtömeg vagyonszelvényéjét hallgatta ki a törvényszék. Popov előadta, hogy kinevezése után megjelent dr. V. A.-nál, akitől kérte az inkasszált összeg deponálását.

Dr. V. A. erre havi 30 ezer lejt ajánlott fel arra az esetre, ha az összeg letétbehelyezését nem fogja forszirozni. A tanu szerint V. A. dr. kijelentette neki, hogy Popov ne szolgálja Friedmann zsidó érdekeit és az összeg deponálását felfolyamodásokkal és felebezésekkel huzzák el, amíg lehet.

Popov erről az ajánlatról jelentést tett Bálint akkori helyettes törvényeszi elnöknek, akinek rendeletére azután dr. V. A. végül letétbe helyezte az összeget.

Elhalasztják a tárgyalást

A vádlott az elnök kérdésére hazug vádaknak bélyegezte Popov Adonis dr. állításait és tiltakozott megeskete ellen. Heves és izgalmas szóváltás után a törvényszék elrendelte Popov megesketejét, majd az idő előrehaladott volta miatt a tárgyalást március 29.-ikére halasztotta el.

Bágyadt, levert, dolgozni képtelen egyéneknek a természetes „Ferenc József“ keserűviz szabaddá teszi a vérkeringést és emeli a gondolkodó- és munkaképességet. Beható kórházi kísérletek alapján bizonyult, hogy a Ferenc József viz szelemi munkásoknál, neuraszténias embeknél és betegeskedő asszonyoknál rendkívül jótékony hatású gyomor- és béltisztító szer. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Párisban ítélik Olaszorszá

Belgrád, március 22. A belgrádi szkopulikus ügyében egyé lehet. Az olasz sajtóban, sem tartalommal, sem érdeklődéssel. Mindenes tartásra és nem is elokra, hogy az összeállítás a Népszövetség A „Tribuna“ című sítja a népszövetségi ország indítványát, hogy Jugoszláviának kazattal megnyugtató helyzetet az olasz sajtó nek tekinthető. Olasz zonyítja a „Corriere de hogy az olasz vámhat kaptak, hogy hadköjének ki az országból.

Nin bor

A belgrádi szkopulikus ügyében egyé lehet. Az olasz sajtóban, sem tartalommal, sem érdeklődéssel. Mindenes tartásra és nem is elokra, hogy az összeállítás a Népszövetség A „Tribuna“ című sítja a népszövetségi ország indítványát, hogy Jugoszláviának kazattal megnyugtató helyzetet az olasz sajtó nek tekinthető. Olasz zonyítja a „Corriere de hogy az olasz vámhat kaptak, hogy hadköjének ki az országból.

Cáfolják Stresse

Tegnap távirati é tunk arról, hogy Stresse Berlinbe akarja össze rendkívüli közgyűlést eliminálására. A legu kusabban megcáfolják, hogy Németországnak Balkánon, így a konfi nem érintik.

Az angol sajtó e szik mérsékelni magát szimpátiájával Olasz tartja valószínűnek, ho közlésre kerül sor, me legjobban Olaszország

C

A londoni jugoszlá ügyminiszter kihallgatá nap folyamán hosszasa követ ismételt hang mozgósítási parancsot szándékai nincsenek. kihallgatása alkalmával tette a jugoszláv kormi fiktus elkerülésének s helyzetet ma már optin megítélni, amihez nagy követ ama nyilatkozata egy vizsgálóbizottság k fegyverkezések ellenörz tudják, hogy néhány n jugoszláv-albán határ amely nemcsak Jugoszl is beható vizsgálatot fo ügyminisztériumban a lebettségével kapcsolat hogy a Népszövetség k esetben kerülhet sor, h irányban javaslatot tes lat nem történt. Minda a konfliktust sikerülni

Párisban

Párisból jövő távira hatalmak kormányai me arra vonatkozólag, hogy

Tavaszi ru

Párisban és Londonban is optimisztikusabban ítélik meg az olasz-jugoszláv konfliktust

Olaszország még mindig agresszív hangokat pengel. Briand se akarja a népszövetségi beavatkozást

Belgrád, március 22. Az olasz-jugoszláv konfliktus ügyében egyelőre tiszta képet nyerni nem lehet. Az olasz sajtó agresszív hangja sem módorban, sem tartalomában nem enyhült, sőt ellenkezőleg élesedett. Mindenesetre jellemző az olasz magatartásra és nem is eléggé jól palástolt háborús célokra, hogy az összes nagy olasz lapok visszautasítják a Népszövetség beavatkozását a konfliktusba. A „Tribuna“ című olasz lap egyenesen visszautasítja a népszövetségi megoldást indítványozó Franciaország indítványát s brükszi módon hangsúlyozza, hogy Jugoszláviának kötelessége megfelelő nyilatkozattal megnyugtanni az olasz közvéleményt. A helyzet az olasz sajtó magatartásával elmérgesedettnek tekinthető. Olaszország háborús szándékait bizonyítja a „Corriere della Sera“-nak az az értesülése, hogy az olasz vámbatóságok tegnap már utasítást kaptak, hogy hadkötelés állampolgárokat ne engedjenek ki az országból.

Ninesics is cáfolja a kisananti bonlásának híreit

A belgrádi szkupstina mai ülésén Ninesics volt külügyminiszter nyilván az olasz-jugoszláv konfliktussal összefüggésben külpolitikai expozét mondott, amelyben hangsúlyozta, hogy a kisananti meggyőződéséről szóló hírek valótlanok. Beszédének demontáló tartalmát azonban kissé illogikus szövegben tünteti fel az a nyilatkozata, hogy Jugoszláviának feltétlenül meg kell valósítani a Magyarország felé való teljes orientációt. Beszédének legérdekesebb része azonban kétségen kívül az, melyben az Olaszországgal való jóviszony fenntartását tartja szükségesnek, annak ellenére, hogy Olaszország vezetői eltértek a helyes politikától. Szerinte Jugoszláviának is meg kell találni Angliával, különösképpen pedig Németországgal a baráti kapcsolatokat.

Cáfolják Stresemann közbelépésének híreit

Tegnap távirati értesülések alapján beszámoltunk arról, hogy Stresemann német külügyminiszter Berlinbe akarja összehívni a népszövetségi tanács rendkívüli közgyűlését az olasz-jugoszláv konfliktus elsimítására. A legújabb táviratok a legkategórikusabban megcáfolják ezt a hírt, hangsúlyozva, hogy Németországnak nincsenek lényeges érdekei a Balkánon, így a konfliktus fejleményei közvetlenül nem érintik.

Az angol sajtó egyébként bármennyire igyekszik mérsékelni magát, lépten-nyomon elárulja, hogy szimpátiájával Olaszország mellett áll, bár nem tartja valószínűnek, hogy tényleg fegyveres beavatkozásra kerül sor, mert hiszen Jugoszlávia ismeri legjobban Olaszország fölényes katonai helyzetét.

Chamberlain mérsékeltre int

A londoni jugoszláv követet Chamberlain külügyminiszter kihallgatásán fogadta, akivel a tegnapi nap folyamán hosszasan tárgyalt. A jugoszláv követ ismételt hangsúlyozta, hogy Jugoszlávia mozgósítási parancsot nem adott ki és agresszív szándékai nincsenek. Chamberlain külügyminiszter kihallgatása alkalmával ismételt mérsékeltre intette a jugoszláv kormányt, hangsúlyozva a konfliktus elkerülésének szükségességét. Londonban a helyzetet ma már optimisztikusabban kezdik megmértetni, amihez nagyban hozzájárul a jugoszláv követ ama nyilatkozata, hogy Jugoszlávia hajlandó egy vizsgálóbizottság kiküldését kérni az állítólagos fegyverkezések ellenőrzésére. Londoni körökben úgy tudják, hogy néhány napon belül meg is alakul a jugoszláv-albán határvédekre küldendő bizottság, amely nemcsak Jugoszlávia, hanem albán területen is beható vizsgálatot fog folytatni. Az angol külügyminisztériumban a népszövetségi intervenció lehetőségével kapcsolatban az a nézet alakult ki, hogy a Népszövetség közbelépésére csak abban az esetben kerülhet sor, ha egyik tagállam ebben az irányban javaslatot tesz. Tegnap estig ilyen javaslat nem történt. Mindazonáltal bíznak abban, hogy a konfliktust sikerülni fog békésen elintézni.

Párisban csillapult a nyugtalanság

Párisból jövő távirati értesülések szerint a nagyhatalmak kormányai megkezdték a megbeszéléseket arra vonatkozólag, hogy közös egyetértéssel barát-

ságosan rendezzék el az olasz-jugoszláv ügyet. Lehetséges, hogy a szövetséges hatalmak a belgrádi katonai attaschékat fogják megbízni azzal, hogy a jugoszláv-albán határon megejtsék a vizsgálatot.

Páris politikai köreiből egyébként már nem nézik túlságos nyugtalansággal az olasz-albán viszályt. A „Matin“ cikkében rámutat arra, hogy Briand külügyminiszter a párisi olasz követtel való tárgyalása után hozzájárult ahhoz a jugoszláv előterjesztéséhez, hogy nemzetközi bizottság vizsgálja meg a jugoszláv határkérdést. A „Journal“ cikke szerint Franciaországnak sokkal hatásosabb eszközök állanak rendelkezésére a jugoszláv-olasz viszály elsimítására, mint a Népszövetség tanácsának egybe-hívása, amelyek alkalmasabbak és gyorsabbak is.

Hogy mik ezek a titokzatos eszközök, arra a lap cikke nem mutat rá.

Briand is húzódozik a népszövetségi megoldástól

A francia külügyminisztériumban több okból kifolyólag húzódoznak attól, hogy a jugoszláv-olasz viszályt a Népszövetség tanácsa oldja meg. Az első és legfőbb oka ennek az, hogy Briand nem szívesen teszi ki a Népszövetséget ilyen teherpróbának, a másik nyomós ok pedig, hogy Franciaországban nem szívesen látnák Németországot mint választott bírót ebben az ügyben, már pedig Stresemannak, mint a tanács elnökének feltétlenül ez lenne a szerepe. Harmadszor pedig még eddig egyetlen tagállam se adott be indítványt a tanács összehívására. Egyébként az egész párisi sajtó elismerően ír Németország tapintatos és feltétlenül békés magatartásáról a jugoszláv-olasz konfliktus körül. A párisi „Journal“ közlése szerint Briand külügyminiszter ma a kamarában fogja kifejteni Franciaország álláspontját az olasz-jugoszláv viszályban.

Csehszlovákia elhalasztotta Oroszország elismerését

(Prága, március 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A „Nova Doba“ című lap szenzációként ható értesülése szerint Csehszlovákia egyelőre elhalasztotta Oroszország elismerését, amelyre legfőbb okot a nemzeti demokrata párt és a tót néppárt tiltakozása szolgáltatott. Miután Svehla elnök nem akarja küszöbönálló elnökválasztás előtt bonyolultabbá tenni a politikai helyzetet, ezért Benesszel egyetértésben elhatározta, hogy Oroszország elismerésének kérdését a közeljövőben lezajló elnökválasztás utáni időre halasztja.

Egész Páris várja a Schwarzbarth-pör főtárgyalását

A Szajna-kerület esküdtsége foglalkozik az ukrán hetman merénylete fölött

(Páris, március 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Szajna kerület esküdtsége a közeli hetekben ítélni fog a Schwarzbarth fölött, aki Ukrajna hetmanját, Simon Petljurát Párisban nyílt utcán lelőtte, hogy megbosszulja a rokonain és fajtestvéreinek ezreire elkövetett pogromokat, amiknek előidézője a meggyilkolt hetman volt. Ez a per lényegében jelentősebb mindazon pereknél, amikben az utolsó esztendőben esküdtek ítélték. Mert csak a látszat szerint egy individuum per ez, alapjában véve egy fajtáé. Nem Schwarzbarth fölött kell ítélniük a párisi polgároknak, hanem a — pogrom fölött. Ki tudja, vajjon a tárgyalás során nem lesz-e igaza a már szállóigévé vált werfeli regénycímnak: „Nem a gyilkos, hanem a meggyilkolt a bűnös.“

A pogrom szláv eredetű szó. Ismerik Varsótól Bakuit, Moszkvától Konstantinápolyig. Három évszázaddal ezelőtt indították meg Bogdan Chmelniczky bandái és kozákjai, akiknek tíz évre volt szükségük, hogy kiirtsák a hétszáz zsidó közösséget. És volt egy év, az 1768-iki, amikor ötvenezer oroszországi zsidót öltek meg pogromokban.

Rettenetes Iván volt a pogromcsinálók őse. Amikor Ploskot meghódította, megkérdezték tőle:

— Mi történnjen a zsidókkal?

Iván cár így felelt:

— Akik beleegyeznek, azokat ki kell téríteni a keresztény vallásra. Akik pedig nem hajlandók vallásukat megváltoztatni, azokat a vízbe kell fojtani.

Egy másik Romanow, Alexej Mihailovics Vilmát hódította meg. Amikor bevonult, kiadta parancsát a zsidók kiirtására. A cárok általában azon igyekeztek, hogy erről az utról valahogy le ne térjenek. Hagyományá vált Oroszországban a zsidóüldözés és ha rágondolunk az 1881-es és 1910-es zsidómészárlásokra, ma is megfagy ereinkben a vér, mint akkor, amikor az egész civilizált világ tiltakozott a barbárságok ellen. 1881-ben meggyilkolták II. Sándort és akkor természetesen csak a zsidókat vádolták a merénylet elkövetésével és két éven át szabad prédái minden vadságnak és vérengzésnek. 1892-ben volt a híres lodzi pogrom. Jules Huret a „Figaro“ megbízásából odautazott és beszélt az áldozatok hozzátartozóival.

Visszajött Franciaországba és megrendítő cikkeket írt arról, amit látott és hallott. Anatole France élesen felsikoltott és a sikoltás minden francia szívét hasogatta.

De Eduard Drumont és csatlósi nyugodtak maradtak és vállvonogatva mondták: „A cár a mi barátunk!“ Később átvitték a pogromcsinálást a munkások ellen és 1902-ben Odessza prefektusa, Suvalov gróf azzal fenyegetett meg egy munkásküldöttséget, hogy pogromokkal fogja őket kiirtani, ha ágaskodni mernének a cári rendelkezések ellen. 1903-ban Kisenevben hajtották végre az ismeretes pogromborzalmakat, akkor II. Miklós volt a cár és Plehve volt az ő prófétája. És akkor megint francia ember rázta fel a világ lelkiismeretét, Severin, akinek a „Gil Blasban“ megjelent cikke történeti értékű.

Plehve után jött Witte. Az udvarnak kegyeltje azonban és aki kormányzott Oroszországban, Trepov generális volt. Trepov megszervezi „a Fekete százak“ bandáit, akiknek főnöke a hírhedt Bogdanovics generális. A hivatalos Oroszország nyugodtan nézte, hogy Ukrajnában hullahegyeket rakjanak a pogromban megölt zsidókból. És akkor is Franciaország volt az, amely tiltakozott a barbárság ellen. Írói és politikusi javasolták, hogy Oroszország ne kapjon francia kölcsönt. Azonban ennek a tiltakozásnak nem volt foganatja, mert a mohó töke nem ismer efajta szentimentalizmust.

A zsidó szenvedéseknek ez a rövid története Oroszországban, de hiányzik ebből még az 1922-iki pogromozás, amely 300 ezer zsidó életet követelt.

Vajjon Petljurának a lelkiismeretén hány gyilkosság száradt ezek közül? A per során majd erre a kérdésre is feleletet fogunk kapni. Egyelőre hatalmas anyagot gyűjtött a védelem Schwarzbarth tettének igazolására. Az érdeklődés a per iránt egészen szokatlan méreteket öltött. A törvényszék igazgatóját már hónapok óta ostromolják jegyekért és a külföldi lapok, különösen az amerikaiak, rendes párisi tudósítóikon kívül író-embereket küldenek a tárgyalásra. B. L.

Hirdessen az Uj Keletben

Tavaszi ruhák olcsó festése, tisztítása megkezdődött CINK-nél, Cluj

amelyet azért be ne kerülje város, Londonban Levyn, nában Levys, ban Goldmann ókra, de arról, sikerült sem-

gyvédet

gyabb kamat-ízette azután meg ügy ma dél- mai tárgyalás dr. V. A. adta szerint ő mint ragrafusa érde- a, hogy a be- lja.

Ön hatszáza- el az összeget, tása szerint 14

és Hitelbank- lejt helyeztem megfelelő 24 lkerülte figyel- letébe helyez- óságnál.

a figyelmét, ha zben tárgyalat matot tizenkét l?

zalék a betét- va, így kerül- százalék külön

m adott pontos zék elnöke meg- er 5-ikén tette és szeptember inkriminált 24 yvéd azt állítja, em a feljelentés- galatról.

idán érdekeit! a esődtömeg a törvényszék. után megjelent nkasszált összeg

r lejt aján- az összeg forszirozni. kijelentette gálja Fried- z összeg de- kal és feleb- mig lehet.

tést tett Bálint nöknek, akinek gül letébe he-

ják a tárgyalást re hazug vádak- dr. állításait és Heves és izgal- szék elrendelte dő elrehaladott s 29-ikére ha-

zni képtelen Ferenc József a vérkeringést munkaképes- rletek alapján nc József viz aszténias em- asszonyoknál gyomor- és yógyszertár ak- zerüzletekb cn.

Csődbejutott az amerikai igazságszolgáltatás

Az exlex miatt a törvényszékek nem tarthatnak tárgyalást

(Newyork, március 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Pédátlan következményekkel járt az, hogy a szenátus utolsó ülésén az obstrukció miatt nem tudta megszavazni az állami költségvetés javaslatát. Washingtoni jelentések szerint az exlex különösen az igazságszolgáltatás terén érezteti hatását. Az Egyesült-Államok főügyésze értesítette az állami törvényszékek vezetőségét, hogy miután a szenátus nem szavazta meg a költségvetést, ő sem utalhatja át az egyes törvényszékek ügyvezetéséhez szükséges költségeket és a törvényszékek fizetését is csak részben adhatnak a bírának, az esküdteknek nem szabad napidíjat fizetni, tartózkodni kell az anyagbeszerzésektől és a törvényszékek nem utalhat-

nak ki költségeket a fogházakban letartóztatásban levő foglyok élelmezésére.

Newyorkban, Filadelfiában és más városokban március végén beszüntetik a törvényszéki tárgyalásokat, mivel pedig csak július elején lehet számítani arra, hogy a szenátus a költségvetést megszavazza, addig hallatlanul fel fognak szaporodni a törvényszékeken az elintézetlen bűnügyek. Három hónapon át nem lehet összehívni az esküdteket és bírósági végrehajtást és árverést is csak abban az esetben lehet fogantatítani, ha erre a törvényszéki alkalmazottak fizetés nélkül vállalkoznak.

Az igazságszolgáltatásnak ez a csődje példátlanul áll az Egyesült-Államok történetében.

Bécsben a konyha és a háztartás tudományát filmen tanítják

Hogyan vezeti a háztartását a bécsi dolgozó asszony

(Bécs, március 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mult cikkemben már említettem, hogy milyen komoly és céltudatos jó háziasszonynevelő munka folyik az osztrák fővárosban. A „Blatt der Hausfrau“ legutóbbi filmdélutánján három rövid, de annál tanulságosabb filmet mutattak be és pedig: az Einküchenhaus, a Kunerol-művekben a Kunerol-kókuszcukor és a Baumer-konzervgyárakban a különféle jamek, konzervek és kompótok készítését.

Az „Einküchenhaus“ intézménye

Mi az az Einküchenhaus? Egy olyan ház, melyben csak egyetlen központi konyha van. Bécs városi tanácsa a középítkezési adókból a IV. kerületben egy négy utcára néző háztömböt építtetett. Ebben a háztömbben 225 ilyen új konyhanélküli egy és kétszoba, előszobás lakás van. A lakószobában van egy falbaépített u. n. háztartási sarok, itt van a vízvezeték, elektromos gyorsfűző, villanyvasaló, elektromos porszívó, pár csésze és tányér s más nélkülözhetetlen apróságok.

Minden lakószobából telefon vezet a központi konyhába és kis ételfelhordó lift. Minden lakásban villanyvilágítás és gázzradiátor fűtőkályha. Bizonyos számú lakáshoz közös étterem, társalgó, fürdőszobák, könyvtár, mosókonyha, gyermek nappali kert stb. tartoznak. Ez a háztömb olyan új és modern lakástípust léptet életbe, ahol az egyes kis háztartások helyét a közös gazdálkodás, a nagyüzem foglalta el.

A ház lakói tehát teljes ellátást kapnak, mindenféle házvezetési gond alól teljesen mentesítve vannak. Az ételeket a központi konyhában két szakácsnő készíti el és ki-ki saját tetszése szerint a közös étteremben vagy a saját lakásában étkezik. Ezek a lakások kizárólag olyan gyermekes vagy gyermektelen házaspárok részére vannak fenntartva, ahol egy férj, mint feleség kenyérkereső.

Modernizált gyermekgondozás

Hogy milyen áldást jelent egy ilyen lakás, azt csak egy kenyérkereső asszony tudja kellően méltányolni. Egy olyan asszony, akinek egy órával hamarabb kellett felkelnie, hogy a gyermekeit felöltöztethesse és elgondozza, aki alig várta a hivatalos óra végét, hogy hazarohanhasson s még mielőtt az ura megérkezik, befejezhesse az este előkészített ebédet. Ebéd után gyorsan elmosogatott, elszaladt másnapra bevásárolni és soha nem jutott ideje magára is gondolni egy percre. Az az asszony tudja értékelni, aki örökös nyugtalanságban élt a gyermekei miatt, vajjon nem játszanak-e tüzzel, nem történik-e valami bajuk, míg ő munkában van?

Az Einküchenhaus-ban gyermekkertész nő vigyáz az összes gyermekekre s az anya délben nyugodtan sétál haza, boldogan veszi át gyermekeit, azok tiszták, rendesek, hiszen a legjobb kezekben voltak. A lakásban megteríti az asztalt, megvárja, míg férje hazajön s akkor egyszerűen letelepedik a központi konyhába s egy perc múlva a kis liften ott az ebéd. Ebéd után az elmosogatni valót újra leküldi a liften, nincs

mosogatás, bevásárlás, a férj is újságot olvashat, ahelyett, hogy másnapra aprófat kellene hasogatnia. Ilyenfórmán a kenyérkereső nő is bátran férjhez mehet, gyerekei is lehetnek, a legkitünőbb háziasszony lehet, szórakozhat is, foglalkozhat azért nem kell abbahagynia. Az Einküchenhaus ezt a súlyos problémát a legideálisabban oldotta meg.

Film a kókuszcukor gyártásáról

A második film a Kunerol-művekben a Kunerol-kókuszcukor készítését mutatta be. Ezer meg ezer háztartásban használják ezt a cikket, nem azért, mert szeretik, hanem kényyszerüsből.

Az asszonyok legnagyobb része előítélettel van a Kunerol iránt. Ezekről a fantasztikus elképzelésekről a valóságban szó sincs. A kókuszdíó végtelennek látszó vagonok között fut be a gyár udvarára, ott gépek felszelelik s pár napig a szárítóokban száradni hagyják. A szárítókba a most már u. n. kopra új gépekbe kerül, hol finom liszté örlik. A kopoliszt hidraulikus sajtókba ömlik, ahol először 30, majd 350 atmoszféra nyomással kipréselik a zsirtartalmát. A nyers zsír csövekben a desztilláló tartályokba ömlik, ahol a különböző zsirsavaktól megtisztul. A most már tiszta zsirtól próbát vesznek és a laboratóriumban megvizsgálják, a zsirtartalom 100 százalékos növényzsír.

A zsír csomagolását szintén gép végzi. Rendkívül szellemes szerkezet felveszi az oda-készített, megfelelő nagyságúra vágott hólyagpapirt, automatikusan átadja egy másik emelő-

nek, az egyetlen nyomással a jellemző formába préseli, a kész papírszakok szaladó síneken sorban, mint a katonák a desztillátorból kivezető csőhöz érnek, amelyből automatikusan minden zsákba pontosan fél kg. zsír ömlik. A zsirral telt zsákokcskák a sinen tovább szaladnak s egy hűtőn keresztül, hol a folyékony zsír megfagy, egy másik géphez érnek, mely négy lapátszerű emelővel becsomagolja.

A következő állomás egy villamos pecsét-nyomó, mely a csomagokat lepecsételi.

Cukor, vagy zacharin?

Ugyanilyen tisztán, emberi kezeztől alig érintve készül a gyümölcsíz, kompott és befőtt. A gyümölcs hámozása, passzírozása stb. mind géppel történik. Még a megfelelő cukrot is automatikusan gép adja a gyümölcshöz. Sajnos, nálunk a gyümölcsíz nem foglalja el a napi étkezésben azt a helyet, mely tápláló erejénél és magas vitamintartalmánál fogva méltán megilleti. Angliában s most már itt is, reggelihez, uzsonnához nélkülözhetetlen a gyümölcsíz. S míg az otthon készített iz 100-120° mellett 1-2 óráig fő és minden aromáját elveszti, addig a gyárban 40° mellett vakuumban, azaz légmentesen főzik s így az összes illanó olajok benne maradnak.

Szinte általánosan elterjedt tévhit, hogy a gyári gyümölcsíz saccharinnal van édesítve. Ez abszolút téves. Nem mintha a gyárak talán olyan lelkiismeretesek volnának, de a saccharin drágább, mint a cukor. A gyümölcsízek 40 százaléka gyümölcs és 60 százaléka cukor, ha tehát saccharinnal édesítenék, úgy 99 százalék gyümölcsöt és 1 százalék saccharint kellene használni, ami lényegesen többbe kerülne, mint a tiszta cukorral való összeállítás.

A filmdélután sokan látogatják, öregek, fiatalok, elegáns perzsabundás hölgyek s egyszerű asszonyok, sőt férfiak is szép számban vannak jelen. Szinte sajnálják, amikor az előadásnak vége van, mert nemcsak tanulságos, de szórakoztató is volt. A jelen voltak sok tévhit és előítélettel szabadultak meg. Az a háziasszony, ki ezen a filmdélutánon ott volt, nyugodt lelkiismerettel szívesen vesz majd gyári készítményeket, mert tudja, hogy azok éppen olyan tiszták és higiénikusak, mintha a saját konyhájában, a saját kezével készítette volna el őket. *Hirsch Helén*

— Az amszterdami Olimpiáson művészeti verseny is lesz.

Amszterdamból jelentik: Az olimpiai bizottság határozatához képest az Amszterdamban rendezendő olimpiással egyidőben az öt különböző művészet, nevezetesen a zene, szobrászat, festészet, irodalom és építészet művelői is a nemzetközi versenyre hívják meg. A végrehajtó bizottság azon fáradozik, hogy a művészverseny minél nagyobb szabású legyen.

**LELEGZETET
VEGYÉK
VALDA
PASTILLAVAL**

SZANKBAN

MEGVÉD A HIDEG, NEDVESSÉG ES BACCILUSOK ELLEN
EZEN KÉSZÍTMÉNY FERTŐTLENTŐ SZEREI IMPREGNALJÁK
A LEGELÉRHETLENEBB RÉSZEKET IS ÉS MEGVÉDIK A TORKOT, MELLET ES TUDÓT MINDENFÉLE INFLAMÁTIÓ SÉRÜLÉS
ES MEGTÁMADÁS ELLEN

GYEREKEK, FELNÖTTEK ES ÖREGEK
VEGYÉTEK AZONNAL ÉS TARTSÁTOK
MINDÉG KÉZNÉL

A DOBOZ FAC-SIMILJE
KAPHATÓ MINDEN
GYÓGYSZERTARBAN

IRÓK

Két S

Sabbatai Cövi tüneményes népszavazása persze, ha regényírók fantáziájakor a zsidó iró egyre élénkebben will, Asch és a r. lavsky dolgozta meg a gyott életét, újabb Cövi és S. Sac cimen írta meg a téneti háttérrel.

A zsidóság ke messiást. Nem, a fátyola alól kibú van, akiről meglá nagy a hitben és már itt volt és a dörülésre, hogy e tottja“ Erec Jisz

A két regény dolgában, abban tánteti föl sem e jongónak. Nem s rakozásával, de a gas régiókba lend zióiban és újra Hol a szélhámos, föl belőle, aszerin veteli a hazatérés magát a gálut já szárnyain emelke használja ki őt k

Poljakov reg melegsívü fia ak veszi fejére és bu amikor így látja még bálványozott. Schnovitsnál azon és számító és gon akinek egész men átplántálódott. F romokból Amszter világi hölgy, pénz szánt némben. Lu hírneves művész brandtal, modellt egy gazdag spany szívesen veszi ezt az író szerint, me szédelő, aki, am kapni a turbánt rámosolyog. De a mélyülések boldog és boldognak érez közelhetné önmag

A két regény Heine Bund, Sac jelent meg.

GRÓF KEYS SZÜLETŐ VIL utódja, akinek ő szerepel, aki Kan vizont élete java gránicon, ahol a másnak: minden belevilágítson na értelmébe, az eur nagy mérközéséne „chauffeur“-tipus zálódása az életne mögé bujt Nirva mens lázzal reag hogy a nyugati testébe — ime, azt a történelmi nomiaik, vagy, ho a történelem kont vajudásával riasz mélyebben gondol feladata nem lehet mint a mechaniz bármennyire para követelést állítja ennek a menekvés elmechanizálódást, uralmát olyan ter eddigelé ennek az absurdum“-ra veze

IRÓK ÉS IRÁSOK

Két Sabbatai Cövi-regény

Sabbatai Cövi föllépése és élete, vándorlásai, tüneményes népszerűsége, egyéniségének misztikus varázsa persze, hogy minden időben izgatta a zsidó regényírók fantáziáját, különösen az újabb időkben, amikor a zsidó irodalom iránt a nemzsidó vitág is egyre élénkebben érdeklődik. Wassermann, Zangwill, Asch és a nemzsidók közül a lengyel Zsulavsky dolgozta föl a szmyrnai rajongó és hitelhagyott életét, újabban pedig S. Poljakow „Sabbatai Cövi” és S. Sachnovits „Messiás menyasszonya” címen írta meg ezt az egészen különös életet, történeti háttérrel.

A zsidóság keresett, mert keresnie kellett, egy messiást. Nem, aki majd egykor, távoli idők ködfátyola alól kibukkanva jön, hanem aki már itt van, akirol meglátszott, hogy kegyeltje az Urnak, nagy a hitben és zsidó módra vezeklő. Sabbatai már itt volt és a tömegek felkészültek a hazavándorlásra, hogy vezetője őket végül „Isten kiválasztotta” Erec Jisráel földjére.

A két regény, ha eltér is egymástól főfogás dolgában, abban egyezik mégis, hogy Sabbatait nem tüneti föl sem egész szelthámosnak, sem teljes rajongónak. Nem spekulál a nép reményeivel és várakozásával, de amikor a népszerűség egészen magas régiókba lendíti, már maga is hisz régebbi vizióiban és újra meghallja az égi hívó hangokat. Hol a szelthámos, hol a szent ember elemei törnek föl belőle, aszerint, ahogy a zsidóság viharosan követeli a hazatérést, vagy szárnyaszegetten töri bele magát a gálat jármába. Kutató, a vallási misztikum szárnyán emelkedő léleknek indul és környezetét használja ki öt kicsinyes haszonleséssel.

Poljakow regényében jó zsidó marad, népének melegsívű fia akkor is, amikor a zöld turbánt veszi fejére és burnuszba öltözik. De hiába, a nép, amikor így látja őt, elfordul tőle és akit tegnap még bálványozott, ma az szidalmakat szór feléje. Sachnovitsnál azonban már kezdettől fogva ravasz és számító és gonoszul haszonleső ez az álmessiás, akinek egész mentalitása szűkebb környezetére is átlátható. Felismeri nem a Chmelnicky-pogromokból Amszterdamban menekült árva, hanem félvilági hölgy, pénzre mohó és minden aljasságra elszánt némbor. Luxust szerető hölgy, aki keresi hírneves művészek barátságát, megismerkedik Rembrandt, modell is ül neki. Törökországban pedig egy gazdag spanyol zsidó üldözi szerelmével és ő szívösen veszi ezt az üldözést. Ez így természetes az író szerint, mert hiszen férje pipogya, rongy széljég, aki, amikor a szultán elé kerül, siet fölkapni a turbánt és örül, hogy a szultán kegye rámosolyog. De azért mégis visszaeszmél az elmélyülések boldog óráira és ilyenkor sir befelé és boldognak érezné magát, ha lenne valaki, akivel közölhetné önmagát.

A két regény közül Poljakové Berlinben, a Helma Bund, Sachnovitsé Hermon-Verlag kiadásában jelent meg.

GRÖF KEYSERLING HERMANN: UJJÁSZÜLETŐ VILÁG. Keyserling, a „balti bárók” utódja, akinek ősei között négy olyan egyéniség is szerepel, aki Kant közvetlen hallgatója volt s aki viszont élete javarészt ott élte le az orosz-német grófiúcon, ahol a Kelet és a Nyugat kezét ad egymásnak: mindenki másnál hivatottabb arra, hogy bevilágítsa napjaink történéseinek legmélyebb értelmébe, az európai és az ázsiai kulturák végső nagy mérkőzésének filozófiai alapjaiba. Itt nálunk a „hauffeur”-típusba merevedett végleges elmechanizálódás az életnek: odatul a bolsevizmus álarcája mögé bujt Nirvana-lélek, amely hallatlanul vehemens lázzal reagál Európának arra a törekvésére, hogy a nyugati életritmus mérgét ojtja be Ázsia testébe — ime, ez a két végtelen probléma adja azt a történelmi folyamatot, amely a hégei antinomiák, vagy, hogy Keyserling formulájával éljünk, a történelem kontrapunktikus haladásának irtózatos vajadásával riasztja meg a ma államait, s — ha mélyebben gondolkodik — a ma emberét is. A jövő feladata nem lehet más ránk, európiákra nézve, mint a mechanizációtól való menekvés. Másrészt — bármennyire paradoxonnak is hangozzék — azt a követelést állítja fel ugyancsak Keyserling, hogy ennek a menekvésnek a legjobb útja az, ha ezt az elmechanizálódást, a praktikus-technikus intelligencia uralmát olyan területekre is kiterjesztjük, amelyek eddigelé ennek az uralomnak ellenállottak. Az „ad absurdum”-ra vezetés, vagy az immunizálás brilián-

sul megírott filzofiját adja Keyserling ebben a kötetben, amelyhez Nagy József egyetemi tanár világos, okfejtő életrajzi és irodalmi bevezetést írt.

FRANCIA IRÓK POSZTHUMUSZ MŰVEI. A párisi könyvpiac szenzációja két nemrég elhalt nagy francia író poszthumusz munkája, amely alig néhány napja jelent meg. Az egyik Maurice Barrès könyve: „Les mystères en pleine lumière”, amelyen az író csaknem halála napjáig dolgozott. A másik Remy de Gourmont-nak új tanulmánygyűjteménye, amely mint a kiváló esztéta többi irodalmi

essay-je Promenades littéraires címen jelent meg két kötetben a Mercure de France kiadásában.

UJ UTÓPISTA DRÁMÁT ÍRT A KÉT CAPEK FIVÉR. A két Capek fivér új drámát fejezett be, amely legközelebb színre kerül a prágai Nemzeti Színházban. A dráma egymással lazán összefüggő jelenetek sorozata, amelyek végül szinpad utópiát adnak Bellamy és Wells modorában. A Rur-ból Carel Capek nagysikerű drámájából, opera készül, amelynek zenéjét Marsik, az ismert nevű cseh komponista írja.

A szenátusban a Banca Nationalat tették felelőssé a pénzkrízis miatt

Erdély és Bukovina képviselői is helyett kérnek a legfőbb törvényhozó tanácsban

(București-Bukarest, március 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülésén Negulescu elnökölt, a kormány tagjai közül Mircescu, Trancu-Jasi, Cudalbu és Bucsan miniszterek voltak jelen.

Tzoni kéri a kormány jóváhagyását egy jasi tanítóbanc felállításához.

Trancu-Jasi munkaügyi miniszter kijelenti, hogy törvényjavaslatot fog benyújtani, amely megszünteti a bankok és központjuk közötti ellentéteket.

Florescu arról kér felvilágosítást, hogy miért tiltották be a „Nemzet vitézei” című filmet, amelyet az iskolákban és a kaszárnyákban előadtak.

Ezután következett Mirto parasztpárti képviselő interpellációja a lakbérleti törvény ügyében, amelyet lapunk más helyén közlünk.

Mirto tudomásul vette Cudalbu választát, azután áttértek a napirendre és Mircescu hadügyminiszternek egy telekesezére vonatkozó törvényjavaslatát tárgyalták.

Anghelcsu és Misu Pop a javaslat ellen szólalnak fel, míg a hadügyminiszter védelmébe veszi.

A szenátus ülésén Plesoianu kéri, hogy Erdély és Bukovina képviselőit is hívják be a legfőbb törvényhozó tanácsba és a legfőbb közigazgatási tanácsba.

Lucasievici csernovitzi szenátor a pénzügyi krízis ügyében szólal fel, amelyet főként a Banca Nationala hitelpolitikája okoz. Beszél továbbá a hadikárosultakról, akik Bukovinában nagyon mostoha elbánásban részesültek. Lucasievici felszólalása után kisebb jelentőségű felszólalások következtek, mire az ülés véget ért.

Ahol a nyomortanyák gyermekeit nevelik az életre

Látogatás a Kolozsvári Zsidó Jótékony Nőgyűlés Napközi Otthonában

(Cluj-Kolozsvár, március 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ahogy benyitok a kiskapun, egy vidám gyermekert kellős közepén találok magam.

— Salom, Salom! — kiáltja felém minden oldalról az apró gyermekcsereg.

Es itt valóban béke van, a szeretet békéje, holott voltaképpen a nyomornak, a legszörnyűbb nyomornak árnyékában járok, a kolozsvári Zsidó Jótékony Nőgyűlés Napközi Otthonában, ahol a sivar zsidó nyomortanyákról kikerült száznegyven gyermeket gondoznak s nevelnek fel produktív életre. A tágas, napfényes udvart felveri a gyermekcacagás, a ház egész környéke jókedvtől visszhangzik, a gyermekek tiszták, csinosak és ami a legfőbb, mindannyiuk egészséges, mint az élet, arcukon nem a nyomor penészes fénye, hanem a napsugár és a szabad levegő piros színe ragyog.

Juci „néni” az otthon fiatal óvónője a látogató hírlapíró tiszteletére körbe sorakoztatja a gyermekeket. Nem lehet meghatódottság nélkül nézni, hogyan táncolnak és hogyan énekelnek ezek az apróságok, akik nem is sejtik, hogy az a „produkción”, amivel nekem kedveskednek, voltaképpen propagandaszám. Mert a Napközi Otthon, amely egyike a Kolozsváron sajnos nagyon kevés zsidó jótékony intézményeknek, nehéz válság-óráit éli. A nemtörődomség odajuttatta ezt az intencióiban és eszközeiben nélkülözhetetlen intézményt, hogy a vezetőség egy részében felvetődött már a mai gazdasági krízis rémének, a leépítésnek gondolata. A szomorú helyzet az, hogy a mai társadalmi támogatás mellett a Napközi Otthon nem képes már száznegyven gyermek ellátásáról gondoskodni.

Most, ahogy előttem énekelnek és kergetőznek, mintha azt mondanák, nézzetek meg bennünket, milyen szépek vagyunk, csinosak, tiszták, egészségesek és itt minket a munkáséletre nevelnek fel, legyen hát bennetek könyörület és ne taszítsatok bennünket vissza a nyomorba, a piszokba és a züllésbe, ahonnan egyszer kimentettetek!...

Ime, ezt látom a gyermekek vidám játékában, de ők nem látnak már semmit, mert nyílik a kis kapu s bejön rajta az örökké mosolygó, áldott jószívű Neuberger néni, a napközi otthon védőszelleme s ahány gyerek van az udvar körülbőz sarkában, egyszerre hozzárohannak, körülölelik, körülcirogatják, mindegyiknek van egy

apró kívánsága, ki harisnyát, ki cipőtalpat kér, a nagyobb fiúk pedig a futballért könyörögnek.

— Futball nincs, csak délután. — vágja el a kérést Neuberger néni és mindenki belenyugszik az ítéletbe, annál is inkább, mert elérkezett az ebéd ideje. Juci „néni” már el is rendezi párosával a gyerekeket és viszi le őket a világos és egészséges szuterénbe, ahol Gizi „néni” veszi át nagy fakanállal a parancsnokságot s ossza ki mindegyiknek az ételt, párolgó krumplilevest és lekváros metéltet. Apró kis asztaloknál úgy ülnek a gyermekek, mint valami meseben, csupa meglegedettség és salom, salom, béke, béke...

Azok, akik mindig jól vannak lakva, el kell menjenek egyszer megnézni a Napközi Otthon ebédjét, hogy lássák ők maguk, szabad-e, hagyja-e Kolozsvár zsidó társadalma, hogy ezeknek a gyermekeknek szájából elvegyék az ételt és visszataszítsák őket a nyomorba. Mert erről van szó. Igaz az, hogy a kolozsvári zsidó társadalom áldozatkészsége sok irányban van lefoglalva, de mégsem szabad elnézni, hogy ez a pozitív intézmény elsorvadjon és felére csökkentse istápoltságainak számát. Három évestől tizenhat évesig mindenkoru gyermek képviselve van a 140 főből álló tábortban. Az egész aprókat anyjuk, amikor munkába megy, reggel behozza, reggeltől estig az óvónéni foglalkozik velük, étellel, ruhával ellátja őket a Napközi Otthon. A nagyobbacska délelőtt, délután iskolába járnak, délnben bent megebédelnek s magukkal viszik vacsorájukat és reggelijüket, a tizenháromévesek iparostanoncok s egész addig gondoskodik róluk az Otthon, míg fel nem szabadulnak, hogy önállóan tudják megkeresni kenyerüket.

Kit engedjen most szélnek ebből a 140 gyermekből az Otthon vezetősége, mert a nőgyűlés sanyaru gazdasági helyzete csak a feléről tud gondoskodni? A felelet egyszerű: Senkit! Kolozsvár zsidó társadalmának szíve meg kell mozduljon és vagy természetbeli adományokkal, vagy pénzbeli segítséggel hozzá kell járulni ahhoz, hogy az Otthon továbbra is be tudja tölteni misszióját, a veszendőbe menő zsidó gyermekek megmentését. Hiszen olyan kevés, amit a Napközi Otthon kér. Ha a tagdíjakon kívül csak száz lejjel járulna hozzá mindenki az Otthon anyagi eszközeihez, száznegyven gyermek eltartása biztosítva volna. (—)

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Iwan Goll: A vágyak karavánja

Vágyaink hosszú karavánja
Sohsem ér az árnyak és nymphák oázisaihoz!
Szerelmem perzsel s a fájdalom keselyűi
Falják és tépik egyre a szívünk.
Ó mindannyian tudunk a hűvös szelekről és
vizekről:
Mindenütt lehetséges Elysium,
De mi vándorlunk, bolygunk a vágyban!
Valahol ablakból veti ki magát egy ember,
El akar kapni egy csillagot és érte hal,
Másik Panoptikumba keresi
Viaszalmait és beledbódul —
Ó mindannyiunk epedő szívében egy lángoló
[táj] ég
S fölöttünk bár ömlenek Nilus és Niagara
Tova. — mi még szomjasabban sikítunk!
Fordította: G. G.

— Mihály trónörökös visszaérkezett a fővárosba. Bukarestből jelentik: Mihály herceg trónörökös ma délelőtt a Simplonnal hazaérkezett. A pályaudvaron Elena királyi hercegnő, a trónörökös édesanyja és számos udvarhölgy, továbbá Condescu tábornok udvarmester várta a kis herceget, akinek kíséretében volt Alexandra hercegnő, Sándor volt görög király leánya is. A hercegnő néhány hétig marad Bukarestben.

— Olasz és francia-belga társaságokkal tárgyal a kormány a diákvárak felépítéséről. Bukarestből jelentik: A kormány egy olasz, valamint egy francia-belga társasággal tárgyalásokat kezdett egyetemi diákvárak felépítése végett. A nagy terv megvalósítása néhány éven belül várható. A társaságokkal tanácskozások folynak olcsó lakások építése ügyében is. Ezzel kapcsolatban az „Univerzál” jelenti, hogy a kormány adóval akarja megróni a lakberleti szerződéseket a tisztviselők fizetésrendezése céljából.

— Elárverezték Schiller hajfűrtjeit. Két évvel ezelőtt volt utoljára Bécsben hajvásár, amikor nem kevésbé híres embernek, mit magának Liszt Ferencnek öszbecsavarodó hajtincsével kereskedett a hálás utókor. Kétévi szünet után most újból megtört a jég. Ezúttal Schiller Frigyes, a halhatatlan költő néhány szöke hajszála került az üzleti forgalomba. A Dorotheum bocsátotta önkéntes árverés alá a drága fűrtöt, amely Ludwig Angusz Frankl pecsétjével hiteles bizonyítvány szerint valaha Schiller Frigyes koponyáján volt otthon. Az első árverésen nem akadt vásárlója a Schiller-hajfűrtnek. Ott maradt a Dorotheum nyakán. Most aztán újból újra ütötték a nevezetes hajfűrtöt, ezúttal csak száz schilling volt a kikiáltási ára, ami ha meggondoljuk, hogy előtte egy perzsaszőnyeget 1200 schillingért bocsátottak eladásra, nem is drága. Az árverésen nagy közönség vett részt. Megjelentek az árverési hiénák, a „rablók” és főképen sok nő. Öt perc alatt el volt adva a hajfűrt. 220 schillingnél senki sem óhajtott többet adni, először, másodszer és harmadszor 220 schillinget és a licitálást lecsengették. Egy magas fekete fiatalember lett Schiller hajfűrtje, aki nyomban a pénztárhoz sietett, kifizette a 220 schillinget.

— Franciaország mégis részt vesz a tengeri leszerelési konferencián. Párisból jelentik: A ma összeülő minisztertanács valószínűleg úgy fog dönteni, hogy Franciaország mégis részt vesz a tengeri leszerelési konferencián, amelyre elküldi megfigyelőjét annak hangsúlyozásával, hogy részvétele a konferencián semmiféle kötelezettséget nem jelent.

— Az Ujságíróklub ezévi nagy táncestélye a szezon lehangulatossabb és legelegánsabb társadalmi eseményének ígérkezik. Ez évben az ujságíró-társadalom hölgytagjai vették kezükbe az estély rendezését élükön dr. Óvári Elemérrel és a legnagyobb figyelemmel és körültekintéssel intézték a védnöki felkérések és meghívások munkáját, amelynek eredménye az estély intím hangulatában és előkelő tónusában fog kifejezésre jutni. A szigorúan zártkörű estélyhez a klub kellemes helyiségei szolgáltatnak izléses kertet. A szombaton, e hó 26-án megtartandó estély egyik külön érdekessége lesz, hogy azon a közelmúlt kedvelt táncait, a bosztont, a négyest stb. is táncolni fogják. Az agilis háziasszonyok névsora a következő: Áprily Lajosné, Botos Jánosné, dr. Darvas Simonné, Diamant Elemérné, dr. D. Götz Irén, dr. Erős Vilmosné, Gyalay Domokosné, Halász Józsefné, I. Neményi Lili, Kacsó Sándorné, Karácsony Benőné, K. Izsáky Margit, K. Nagy Lajosné, Kós Károlyné, dr. Lakatos Imréné, dr. Ládai Istvánné, dr. Ligeti Erőné, Mátray Jánosné, dr. Nagy Györgyné, Nyirő Józsefné, N. Tessitori Nóra, Olajos Domokosné, dr. Ormos Edéné, dr. Paál Árpádné, Pap Józsefné, P. Hevesi Piroská, Rösler Viktorné, Salamon Lászlóné, dr. Somodi Andrásné, dr. Sulyok Istvánné, Szász Endréné, Szentimrei Jenőné, dr. Szeghő Imréné, Tamási Áronné, Váro Benőné, Walter Gyuláné. Meghívók kívánatra felmutatandók. Akik még meghívóra igényt tartanak, forduljanak a titkársághoz. (Telefon 41—29).

— Eljegyzés. Hönig Vilma urleányt Vajdahunyadról eljegyezte Grossmann Rezső elvtársunk Hátszegről.

— Krémer Eszter Cseh-Silvaniei és Beer Lipót Cluj jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— Négy egymást követő zsidó generáció életében és küzdelmében a rabbinikus kor, a chaszidizmus, az emancipáció és a nemzeti újjáéledés korát példázza Jichok Leib Percz: „Die goldene Kette” című drámájában. Az újkor zsidóságának történelmét vetíti elénk ez a dráma s ez fogja a magvát képezni dr. Olszinger Immánuel előadásának, amelyet csütörtökön, március 24-én este tart meg a kolozsvári Barisszia irodalmi estélye keretében a Farkas-utcai piarista gimnázium dísztermében. A rendkívül nívós és érdekesnek ígérkező estély programján Giszkalay János új költeményeivel fog szerepelni. Dr. Melchner Margareta, a zsidó nők világszövetségének főtákarója a zsidó nő feladatáról tart előadást, Schwimmer Margit énekszámokkal, Boskovits Sándor és Gidali Kálmán zongora-hegedű-duóval fognak szerepelni az estélyen, amely iránt érthető érdeklődés nyilvánul meg. Az estélyen belépődíj nincs. A műsor belépőjegyül szolgál.

* Gőz és kádfürdő bárki részére orvosi rendelés nélkül is a Nerva sanatóriumában. Nyitva minden nap, férfiaknak reggel 5—10-ig, d. u. 5—8-ig, nőknek 10—1-ig, d. u. 2—5-ig. Str. Regala (Majális-u.) 12/a. Telefon 600.

Részvénytársasággá alakul át a Ganz & Co. A budapesti Ganz-Danubius gépgyárnak több exozitúrája működik Romániában, amelyek központja Kolozsváron van. A Ganz-Danubius romániai érdekeltiségei, amelyek jelenleg a Kereskedelmi Bankkal vannak társasviszonyban, egy-két héten belül részvénytársasággá alakulnak át, illetve eleget tesznek a nacionalizálási törvény kötelezettségeinek. Értesülésünk szerint az átalakult vállalatba a román pénzpiac egyik legtekintélyesebb bankja fog bevonulni.

„His Master's Voice”,
„Columbia” stb. **művész-**
tánclemezben és beszélő-
gépben óriási választék

Dávid
hangszerkészítőnél, Cluj,
velt Unió-utca 12 sz.
Beber lemezek!
Alapítva 1896.

A lei

állandó javulása miatt

külföldön beszerzett nagy raktárkészletünk

melyen leszállított árban

hozzuk forgalomba.

Egy liter legfinomabb kölni lei 100
Egy óriási angol fürdőszappan 15
Egy finom fogkefe 25
Egy tubus finom fogkrém 10
Egy üveg szájjvíz 35
Egy doboz finom puder 30

Ezenkívül állandóan raktáron francia és angol illatszerek, legfinomabb piperecikkek, hölgy-
porok, fogápolási cikkek, díszmű- és gummiárúk

Rózsa
Royal-drogueria
Főter 26.

— Egy cipésmester öngyilkossága.

Egyik kolozsvári lap társunk hosszú cikkben számol be arról, hogy egy Ferenc József-uti cipésmester öngyilkosságot követett el, mert a lap szerint „a vasárnapi munkaszünet áthágásán érték és betörtöt rejtegetett lakásán”. Ezzel kapcsolatban a „Kolozsvári Egységes Szakszervezetek Helyi Tanácsa” az alábbiak közlésére kérte fel lapunkat: Nem felel meg a valóságnak, hogy az öngyilkos cipésmester betörtöt rejtegetett volna. Az igazság az, hogy lakást adott Szabó András famunkásnak, aki január óta munka nélkül van. Ezért mint fegyelmezésül, a rendőrség ki akarta toloncoltatni, a munkásszervezet közbenjárására azonban a toloncház igazgatója szabadon bocsátotta. A szerencsétlen öngyilkos a munkástársadalom derék, becsületben álló tagja volt, akinek halála az iparosság körében is nagy részvétet keltett.

* Wagner—Jauregg-féle malária-oltások a Nerva sanatóriumában, Cluj, Str. Regala 12/a. Tel. 600

— A magyar belügyminiszter a Beethoven-centennáriumi ünnepekre utazik. Budapestről jelentik: Szeitovszky magyar belügyminiszter pénteken egyhetes külföldi utra indul a magyar kormány képviselőletében, hogy résztvegyen a több európai városban rendezendő Beethoven-centennáriumi ünnepeken.

— A francia tengerésztsztek az uralkodó előtt. Bukarestből jelentik: A király ma kihallgatáson fogadta a francia tengerészeti misszió tisztjeit, akik delután különvonaton visszautaztak Konstancába. A francia hajók csütörtökön hagyják el a román vizeket.

— Egyévi fogházra ítélték Baier adventista prédikátort. Bukarestből jelentik: A Baier adventista lelkész ellen indított perben ma hoztak ítéletet. Baiert 1 évi fogházra és 50.000 lej pénzbírságra ítélték. A lelkész ismeretesen azzal vádolta meg a bukaresti hadbírószék, hogy az adventista-tanok terjesztése mellett az államvállalat szidalmazta a parasztok előtt.

Szülőoltványok
amerikai sima és gyökeres vesszők legjobban kaphatók Caspari Pr.-nél, Medgyesen Nagyküküllőmegye. Árjegyzék kívánatra.

DECCA
Hordozható, világhírű angol beszélőgépek, lemezek legolcsóbbak RÉVÉSZ BÉLA zeneműtárcserejében, Marosvásárhelyt. — Kérjen ár-ajánlatot.

Hirdessen az Uj Keletben

SZÍNHÁZ

MAGY

H

Szerdafél 8-kor: Akác

Ihászszal. Napj

becsérélhetők. S

Szerdán 10-kor: Groza

induló az Eroica

zavescura, mond

ének, előadja az

zavescu temetés

gojón. (Mozgófé

jövedelme a Gro

jának jut. Bérle

Csütörtökön 3-kor és 5

tékonyceļu moz

aalapra. Sorozat

Csütörtök: Alexandra

Neményi, Ihász

vel. Premierbér

Pénteken 3-kor és 5-k

konycélu moz

emlékalapra. Sor

Péntek: Nem nőülök.

Neményi föllépe

Sorozat 341.)

Szombaton 3-kor: Szt

sági előadás, ocs

tart: Dr. Császá

Szombaton 7-kor: Bee

halálának 100-i

Ferenc előadásá

cert. Zongora, I

3. Krisztus az o

zervatorium enek

dájának, a szin

közreműködésé

az előadás meg

ajtókat bezárják.

zatszám 343.)

Hölgyeim! Megér

kalapu

MOSKOVIT

Cal. Reg. Ferdinand

a legizlesebb

SELE

Ma

Nyom

egyik legnagyobb ki

Hugo remekművé ut

Frescourt. Főszerep

riel Gabrio. Savert

tine - Savdra Milova

Jorge. — Kérjük a je

Tiszletjegye

URAN

Zemgann

Cirkuszdráma, 6

Goncourt regénye u

Napierkowska (az

vésző), Constant F

záción

APOLL

Kétségb

Dráma, 6 felvonásba

és Hen

!!!

איווארא ארטא. אור

ח סיון אין שרם מומחה

דה. רבנים קבלות האמן

רצונלכער בעל תפילה

ען געפליגסט אידע

אמיליען צושטאנד, ווא

יכע אן פראגעס דער

פעזען ווערען נור דען

Fischer Albert, hit

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Szerdán 8-kor: Akácvirág (Lengyel Irén, Tolnay és Hárszal. Napi bérlet 60. sz. A. Bérletjegyek becsérélhetők. Sorozat 336.)
 Szerdán 10-kor: Grozavescu-ünnep: 1. Zenekar, Gyászinduló az Eroica-szimfóniából. 2. Emlékezés Grozavescuira, mondja: dr. Janovics Jenő. 3. Gyászének, előadja az Iparos-Egylet dalárdája. 4. Grozavescu temetése Wienben, Temesváron és Lugojon. (Mozgófénykép. Az előadás teljes tiszta jövedelme a Grozavescunak emelendő emlékalapjának jut Bérletszűnet. Sorozat 337.)
 Csütörtökön 3-kor és 5-kor: Grozavescu temetése. (Jó-tékonyképp mozgófénykép előadása a Grozavescu-alapra. Sorozat 338.)
 Csütörtök: Alexandra (Operette-repriz. Karácsonyi, Neményi, Hárszal, Jung János vendégfölkészéssel. Premierbérlet 59 sz. Sorozat 339.)
 Pénteken 3-kor és 5-kor: Grozavescu temetése. (Jó-tékonyképp mozgófénykép előadás a Grozavescu emlékalapra. Sorozat 340.)
 Péntek: Nem nőülök. (Újdonság, először. Poor Lili és Neményi fölkészéssel. Premierbérlet 60 szám. Sorozat 341.)
 Szombaton 3-kor: Sztrogoff Mihály utazása. (16-ik ifjúsági előadás, olesó helyárrakkal. Bevezető előadást tart: Dr. Császár Károly. Sorozat 342.)
 Szombaton 7-kor: Beethoven ünnep. (A nagy zeneköltő halálának 100-ik évfordulóján.) 1. Dr. Veress Ferenc előadása Beethovenról. 2. Tripple Concert. Zongora, hegedű, cello zenekar kísérettel. 3. Krisztus az olajfák hegységén. A magyar konzervatórium énekkarának, az Iparos Egylet dalárdájának, a színház megerősített zenekarának közreműködésével. Rendes helyárrak. Pont 7-kor az előadás megkezdésekor a nézőtérre vezető ajtókat bezárják. Napibérlet 60. szám B. Sorozatszám 343.)

Hölgyeim! Megérkeztek a legzebb tavaszi kalapujdonságok MOSKOVITS-salonba, Cluj Cal. Reg. Ferdinand (Wesselényi-u.) Átalakítások a legzölésesebben és olcsón készülnek

SELECT-MOZGÓ

Március 23.

Nyomorultak

egyik legnagyobb kinematografiai alkotást Victor Hugo remekművé után. Filmbre rendezte Jean Frescourt. Főszerepekben: Jean Valjean - Gabriel Gabrio, Savert - Jean Toulout, Cosette, Fantine - Savva Milovanoff, Miriel plebanus - Paul Jorge. — Kérjük a jegyeket idejében megváltani.

Tiszteletjegyek nem érvényesek.

URANIA-MOZGÓ

Zemganno testvérek

Cirkuszdráma, 6 felvonásban, Edmond de Goncourt regénye után. Főszerepekben Stacia Napierkowska (az „Atlantide”-ből ismert művésznő), Constant Remy és San Juano. Szenzációs mutatványok.

APOLLO-MOZGÓ

Kétségbeesés hidja

Dráma, 6 felvonásban, Főszerepbeo L. Schmiiedt és Henry Blackburn Monopol Dorian

קאנקורו!

דיא גערלאער (סאמאשאוואר) ארטה. איר קולטורענעמיידע זוכט פיר ריח סיון אין שוים מוסחא דער פון 3 אונערקאנטע ארטה. רבנים קבלות האט געווערער מוס וויש אונד פארצינדליכער בעל תפילה זיין. רעפלקטאנטען וואללען געפעליסט אדרע אפערטע אלטער אונד פאמיליען צושטאנה ווי און דיא געהאלט אנטפריכע אן פראגעס דע געמיידע צו ריכטען. שפעטען ווערען גר דען בערופענען פערטייגט.

Fischer Albert, hitközségi elnök, Gherla.

Közgazdaság

Lényegesen szaporodott Románia állatállománya

A földmivvelésügyi minisztérium jelentése szerinti 1926-ban 416 százalékkal volt a gyarapodás

(Cluj-Kolozsvár, március 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A földmivvelésügyi minisztérium a napokban tette közzé szokásos évi jelentését Románia állatállományáról. A jelentésből kitűnik, hogy az ország állatállománya 1926 év folyamán örvedetesen gyarapodott és az előző évek fokozódó fejlődése ebben az évben nagyobb arányokat öltött. Egyetlen kivételt képez ez alól szarvasmarhaállománya, amely az 1925. évi 5,049.078 darabról 1926-ban 4,798.384 darabra csökkent.

Az egyes állatfajták száma egyébként az egész ország területén 1926-ban így alakult: Ló 1,877.285, szarvasmarha 6,798.384, bivaly 193.286, juh 13,585.869, kecske 476.760, sertés 3,167.722, öszvér 2150, számár 10.507 darab.

Az előző évi kimutatáshoz képest a szaporulat:

Ló 62.481, vagyis 3.44 százalékkal, szarvasmarha — (csökkenés 250.694 darab, 5.22 százalékkal), bivaly 23.414, vagyis 13.78 százalékkal, juh 631.657, vagyis 4.87 százalékkal, kecske 16.823, vagyis 3.40 százalékkal, sertés 79.853, vagyis 2.58 százalékkal, a többi állatfajok szaporulata 10.50 százalékkal.

Az erdélyi és bánáti állatállomány 1926-ban

a következő volt:

Ló 421.206, szarvasmarha 1,565.313, bivaly 139.601, juh 3,475.351, kecske 229.586, sertés 1,171.126, öszvér 760, számár 3087 darab. Ebben az országrészben az előző évihez képest 1926-ban csupán az ökörmél és juhnál mutatkozik visszaesés, a többi állatfajtaéknál szintén lényeges javulás tapasztalható.

A kolozsmezei főállatorvosi hivatal egyébként ugyancsak most adta ki jelentését a megye állatállományáról és egészségügyi viszonyairól. A bemutatott statisztika szerint a megye élőállatállománya ugy mennyiségileg, mint minőségileg gyarapodott, bár maga a jelentés beismeri, hogy ez nem olyan mérvű, mint amilyen helyes gazdasági politika mellett elérhető lett volna. A főállatorvosi hivatal egyedül a szarvasmarhánál évi 200 millió lejre teszi Kolozsmegeyében a kárt, amely abból keletkezik, hogy egyes községekben nincsenek megfelelő apaállatok. Kolozsmegeyében egyébként 110.452 szarvasmarha van (ebben mindössze csak 617 bika), 10.172 ló, 42.520 darab sertés, 251.682 juh, 2020 kecske és 320 számár. Szárnyasállatok 620.188. A jelentés ezeknek összértékét egymilliárd lejre becsüli.

A temesvári gazdasági érdekeltségek állást foglaltak a kiméltetlen adóbehajtások ellen

(Timişoara-Temesvár, március 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) A temesvári kereskedelmi és iparkamara ma délután Oprea János elnökelete alatt ülést tartott, amelyen a temesvári igazságtalan adókiutések ügyében állást foglalt. Kabos Ármin kereskedő hosszas beszédben támadta Nedeau pénzügyi adminisztrátort, aki — mint ismeretes — könyörtelen hadjáratot vezet a temesvári kereskedő- és iparostársadalom ellen. Kabos szerint amíg az állam az adók emelését csak 30 százalékra tervezi, addig Nedeau adminisztrátor 300—305 percentig srófolta az adókat. Ezután Mihali tanár a határozati javaslatot olvasott fel, amelyet sürgönyileg megküldöttek a miniszterelnöknek, a kereskedelmi és pénzügyminiszternek. A határozati javaslat szerint a temesvári kereskedelmi és iparkamara a legnagyobb megdöbbenéssel tapasztalja, hogy az adókiutető bizottságok a pénzügyi adminisztrátor utasítására a mult évi adók háromszorosát róják ki, de vannak esetek, amikdön az ujonnan kivetett adók ötszörösét teszik ki a mult évének. Az adókiutetés után másnap az adókat már végrehajtják és pár napon belül árvereznek.

Az iparosok és kereskedők a mai válságos időkben a mult évi adójukat sem tudják előteremteni és a nap-nap utáni csödédek és fizetési képtelenségek a legszomorubb jövőt mutatják. Kérjük a kormányt hasson oda, hogy a pénzügyi adminisztrátor ezen végzetes munkáját tovább ne folytassa, mert ha sürgösen nem intézkednek, Temesvárnak fejlett ipara és kereskedelme elsorvad.

Ezzel egyidejűleg Szana Zsigmond elnökelete alatt a temesvári bankok képviselői is ülést tartottak, amelyen ugyancsak súlyos kifakadások hangzottak el a terhes adókirovások ellen, amelyek a bankokat is kiméltetlenül sújtják. Elyben elhatározták, hogy a temesvári bankokat egy bankszindikátusba tömörítik, hogy egységesen lépjenek fel a kiméltetlen adókirovások ellen.

Husvétii füszerárak.

Kristály-, kocka- és por-cukor, kávé nyers és pergelve, Franck-kávé, bors, paprika, ecetsav, cocusvaj, szilva, csokoládé, gyömbér, tea, mogyoró, mandula, carobe stb. Ugyszintén narancs citrom kapható **Léb Fivérek cégnél, Cluj**

Tőzsde

A piac lanyhasága és üzlettelensége nem változott. Az árfolyamok általában változatlanok.

Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank Rt. jelentése	Valutapiac 1927 március 22 (Rador)									
	Devizák	Kolozsvár	Zürich nyitás	Zürich zárlat	Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
Zürich	3280—3290	—	—	—	491 ¹ / ₄	3280	11023	13672	64910	192320
Newyork ..	16950—17050	520	520	—	2554	170	573	71085	3376 ¹ / ₂	—
London	828—830	2525 ¹ / ₂	2525 ¹ / ₂	12404	826	2782 ¹ / ₂	3451 ¹ / ₂	164	48556	—
Páris	670—680	2035	2036	—	666	2245	2780	13250	39150	—
Milano	780—790	2345	2365	11590	772	2605	3236	15387	450 ¹ / ₂	—
Prága	506—508	1539	1539	—	504	1697	2105 ¹ / ₂	—	296 ¹ / ₄	—
Budapest ..	2980—2990	9080	9080	—	2970	—	12402	59112	—	—
Belgrad	—	912 ¹ / ₂	912 ¹ / ₂	—	290	1006	1248	5941	176	—
Bukarest ..	—	310	310	1530	—	336	426 ¹ / ₄	2032	60	—
Varsó	—	5795	5795	—	1900	6400	79 ¹ / ₄	378	—	—
Bécs	2400—2410	7315	7315	—	2400	8060	—	47587	—	—
Berlin	4060—4070	12335	12337	—	4040	13562	16861	802	—	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 310, Páris 1530, Budapest 336¹/₂, Bécs 42625, Prága 2032.

